

**ADVIES VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL OVER HET VOORONTWERP
VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 51 VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965
BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING, HET TEN LASTE NEMEN VAN MINDERJARIGEN
DIE EEN ALS MISDRIJF OMSCHREVEN FEIT HEBBEN GEPLEEGD EN HET HERSTEL VAN
DE DOOR DIT FEIT VEROORZAAKTE SCHADE EN ARTIKEL 15 VAN HET DECREET VAN
15 FEBRUARI 2019 BETREFFENDE HET JEUGDDELINQUENTIERECHT, WAT BETREFT
DE VERSCHIJNINGSPLICHT VOOR OUDERS**

Voorgestelde nieuwe regeling

1. Verschijningsplicht van de ouders/voogd

Dit voorontwerp van decreet voert een verschijningsplicht in van minstens één van de ouders of in voorkomend geval de voogd voor elke zitting bij de jeugdrechter of jeugdrechtbank.

Ze moeten worden opgeroepen om te verschijnen met een kennisgeving die al de volgende elementen bevat:

- de feiten waarop de rechtsvordering is gebaseerd
- de plaats, dag en uur van de zitting.

Als beide ouders of in voorkomend geval de voogd niet verschijnen na een tweede oproeping voor jeugdrechter of jeugdrechtbank kan hen een boete worden opgelegd.

Het ontwerp voorziet enkele uitzonderingen op deze verschijningsplicht, wanneer verschijning van de ouders niet opportuun of niet mogelijk is. In die gevallen kan de minderjarige vergezeld worden door een meerderjarige vertrouwenspersoon die door de jeugdrechter of jeugdrechtbank geschikt wordt geacht.

2. Recht op vertegenwoordiging van de minderjarige verdachte door een advocaat

Het voorontwerp wijzigt artikel 15 van het decreet jeugddelinquentierecht (JDR) in die zin dat verduidelijkt wordt dat voortaan enkel verstek mogelijk is indien een minderjarige verdachte of delictpleger niet verschijnt 'of niet vertegenwoordigd is door een advocaat'.

Advies

1. Verschijningsplicht van de ouders/voogd

Deze voorgestelde nieuwe regeling lijkt geen meerwaarde te hebben tegenover de bestaande regeling en is moeilijk uitvoerbaar.

Zoals in het voorontwerp van decreet vermeld voorziet artikel 51 van de Jeugdbeschermingswet ook nu reeds de mogelijkheid voor de jeugdrechtbank om een geldboete op te leggen aan een ouder die niet verschijnt.

In de praktijk wordt dit zelden toegepast. Deze mogelijkheid om een geldboete op te leggen wordt wel regelmatig vermeld in oproepingsbrieven, hetgeen mogelijk een extra incentive is voor de ouders om aanwezig te zijn.

In het nieuwe voorstel wordt, naast de bestaande algemene mogelijkheid voor de jeugdrechtbank om een geldboete op te leggen indien een ouder niet verschijnt, een nieuwe gedetailleerde verschijningsplicht met uitzonderingen ingevoerd.

Als beide ouders of de voogd, na een tweede oproeping niet verschijnen voor de jeugdrechter of jeugdrechtbank kan deze dezelfde geldboete opleggen die reeds voorzien is.

Het is niet duidelijk hoe die tweede oproeping moet gebeuren. Enkel de inhoud ervan wordt bepaald.

Het Openbaar Ministerie staat enkel in voor de oproepingen voor de zittingen ten gronde. Dit gebeurt bij dagvaarding via een gerechtsdeurwaarder, niet bij 'dagvaarding via gerechtsbrief' zoals in de toelichting bij het ontwerp van decreet vermeld wordt. Tussen de dagvaarding en de zitting moet de wettelijke dagvaardingstermijn gerespecteerd worden.

Het is niet duidelijk of de tweede oproeping opnieuw bij dagvaarding moet gebeuren en door wie deze oproeping moet gebeuren.

Een tweede dagvaarding brengt extra gerechtskosten met zich mee, zodat een dergelijke verplichting als tweede oproeping te vermijden is.

Een systematisch uitstel van de zaak op de zitting ten gronde om de ouders een tweede keer op te roepen brengt bovendien een extra belasting van de zittingen van de jeugdrechtbank met zich mee. Het betekent ook een extra belasting voor de andere partijen en advocaten die wel aanwezig waren op de eerste zitting.

Dezelfde bedenkingen kunnen gemaakt worden voor de kabinetszittingen bij de jeugdrechter, waar het Openbaar Ministerie niet aanwezig is en niet instaat voor de oproepingen.

In deze gevallen lijkt een uitstel van de kabinetszitting om de ouders een tweede keer op te roepen meestal nog minder aangewezen/mogelijk dan op de zitting ten gronde.

Bij een eerste voorleiding is de aanwezigheid van de ouders uiterst nuttig om een eerste maatregel op te leggen. De maatregel moet echter vaak onmiddellijk genomen worden, zodat een uitstel om de ouders een tweede keer op te roepen niet mogelijk is.

Ook in het verdere verloop van de voorbereidende rechtspleging zijn er vaak strikte termijnen voor de volgende zittingen. Bij de maatregel van gesloten oriëntatie/begeleiding wordt de volgende zittingsdatum doorgaans reeds in de vorige beschikking vermeld, zodat alle partijen zich hierop kunnen organiseren. Deze zittingsdatum wordt helemaal aan het einde van de lopende termijn geplaatst, zodat er nagenoeg geen ruimte meer is om de zitting nog eens uit te stellen om de ouders opnieuw op te roepen.

Conclusie: de voorgestelde regeling heeft geen meerwaarde en is weinig praktisch. Het is ook niet duidelijk hoe deze zich verhoudt tot de reeds bestaande mogelijkheid voor de jeugdrechtbank om een geldboete op te leggen indien een ouder niet verschijnt.

2. Recht op vertegenwoordiging van de minderjarige door een advocaat

Deze wijziging wordt voorgesteld om het decreet in overeenstemming te brengen met het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 22/2021 van 11 februari 2021 waarin in overweging B.11.1 vermeld wordt dat *'een beslissing slechts bij verstek kan worden gewezen indien de minderjarige verdachte of delictpleger niet aanwezig is op de zitting waarvoor hij werd gedagvaard, noch in eigen persoon, noch via videoconferentie, noch via vertegenwoordiging door zijn advocaat.'*

De voorgestelde aanpassing van artikel 15 van het decreet JDR lijkt bijgevolg enkel een verduidelijking van het bestaande artikel 15 van het decreet JDR, zoals dit geïnterpreteerd wordt door het Grondwettelijk Hof.

Het belang van de aanwezigheid van de minderjarige, persoonlijk of minstens via videoconferentie, op elke zitting kan echter niet voldoende benadrukt worden.

De Jeugdbeschermingswet van 1965 voorzag in artikel 54 reeds dat partijen persoonlijk moeten verschijnen in jeugdzaken. De wetgever wou deze verplichting om persoonlijk te verschijnen voor de minderjarige (net als voor zijn ouders) zelfs sanctioneren met een boete (artikel 51 van de wet van 8 april 1965, zoals gewijzigd bij wet van 13 juni 2006).

In een arrest van 13 maart 2008 heeft het Grondwettelijk Hof de bepaling inzake de sanctie wegens niet-verschijnen voor de minderjarige vernietigd. De motieven van het Grondwettelijk Hof doen echter geen afbreuk aan het belang dat door de wetgever aan de persoonlijke verschijning van de minderjarige gehecht wordt.

Ook de arresten van het Europees Hof waarnaar verwezen wordt in de memorie van huidig voorontwerp van decreet (EHRM 21 januari 1999, Van Geyselhem v. België en EHRM 20 maart 2001, Stroek v. België, beide arresten inzake meerderjarige verdachten) benadrukken het belang van de aanwezigheid van de verdachte op zitting.

De wetgever moet volgens het Europees Hof ongerechtvaardigde afwezigheden kunnen ontmoedigen, maar mag deze niet sanctioneren door afbreuk te doen aan het recht op bijstand van een advocaat. De legitieme vereiste van de aanwezigheid op zitting kan volgens het Europees Hof verzekerd worden door andere middelen dan het verlies van het recht op verdediging. Het Europees Hof verwijst hierbij naar artikel 185§3 van het wetboek van strafvordering dat de mogelijkheid voorziet de persoonlijke verschijning te bevelen.

Conclusie:

De toevoeging in artikel 15 van het decreet JDR dat verstek slechts mogelijk is wanneer de minderjarige 'noch persoonlijk noch in de persoon van een advocaat aanwezig is op zitting' is een verduidelijking van de interpretatie van artikel 15 van het decreet JDR door het Grondwettelijk Hof.

Het is echter niet correct deze toevoeging in artikel 15 van het decreet jeugddelinquentierecht te beschouwen als een louter technische wijziging.

Deze wijziging zou moeten samengaan met het benadrukken van het belang van de persoonlijke aanwezigheid van de minderjarige op elke zitting en met het uitbreiden of verduidelijken van de mogelijkheid om de persoonlijke verschijning van de minderjarige te bevelen.

De mogelijkheid om te bevelen dat een minderjarige in persoon aanwezig moet zijn, is reeds voorzien in artikel 15 decreet JDR, doch in de huidige versie van dit artikel lijkt dit enkel een beperking van de mogelijkheid om via videoconferentie te verschijnen.